

Høringsuttalelse til NOU 2008:3 Sett under ett (Stjernø-utvalget)

Det vises til brev fra Kunnskapsdepartementet 28.1.2008 angående høring på Stjernø-utvalgets utredning, NOU 2008:3 Sett under ett. Med dette brevet oversendes Utdanningsdirektoratets høringsuttalelse til departementet. Uttalelsen følger utredningens kapittelinndeling. Utvalgets forslag er referert i kursiv.

Utdanningsdirektoratet har ansvar for å dokumentere tilstanden i *grunnopplæringen*, vurdere den og gi veiledning og støtte til utviklingsarbeid. Direktoratet har også en rolle innenfor internasjonalt utdanningssamarbeid. Universitets- og høyskolesektoren er viktige aktører i arbeidet med kvalitetsvurdering av og kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, spesielt på områder knyttet til lærerkvalifisering og forskning og evaluering på grunnopplæringen. Endringer i behovene for yrkeskompetanse stiller økende krav til sammenheng og samarbeid på tvers av skillet mellom grunnopplæring og høyere utdanning. Direktoratets uttalelse innrettes primært om det som omhandler dette.

Grunnlaget for direktoratets høringsuttalelse er at høy kvalitet på grunn-, etter- og videreutdanning av lærere er av stor betydning for å oppnå bedre kvalitet i grunnopplæringen. En god lærerutdanning vil dessuten bidra til å gjøre lærerutdanningen mer attraktiv for nye søkere og heve lærernes status. Skal norske elevers resultater være på høyde med andre land vi naturlig kan sammenlikne oss med, bør kvaliteten i norsk lærerutdanning også ligge på et høyt internasjonalt nivå. Utvikling av sterke fagmiljøer med høy formell kompetanse kan bidra til dette.

Kap 4 Kontekster

Det er viktige sammenhenger internasjonalt mellom yrkesopplæring på videregående nivå og innenfor høyere utdanning. Direktoratet vil derfor også peke på betydningen av København-prosessen, som ble initiert i 2002. København-prosessen gjelder VET – *Vocational Education and Training*, som internasjonalt er et begrep som omfatter all yrkesrettet opplæring og utdanning, uavhengig av institusjons- eller sektortilknytning og nivå. Dette samarbeidet er også et viktig element i den løpende konsultasjonsprosessen mellom EU-kommisjonen og trepartssamarbeidet i medlemslandene om yrkesopplæringen gjennom ACVT (*Advisory Committee for Vocational Training*), hvor Norge også deltar.

Kap 6 Institusjonsstruktur

- *For å skape større og mer robuste enheter foreslår utvalget derfor at institusjonsstrukturen i norsk høyere utdanning endres gjennom sammenslåinger, og at dette hovedgrepet kombineres med en prosesstilnærming der alle de statlige universitetene og høyskolene uttaler seg om hvilke institusjoner de ønsker å slå sammen med. Utvalget foreslår at:*
 1. *All statlig utdanning i Norge samles i 8 – 10 flercampusuniversiteter med tyngdepunkt i ulike deler av landet.*

2. *Institusjonene etter sonderinger seg imellom vurderer hvem de vil slås sammen med. Dette skjer på basis av blant annet geografi, profil, strategi og størrelse.*

Direktoratet støtter utvalgets forslag om flercampusmodell og prosesstilnærming, men vil påpeke at det bør være en viss statlig styring i prosessene som skal lede frem til dette, og at man uansett valg av modell må sikre tilgang på godt kvalifiserte lærere i alle landsdeler. Kvalitet må sikres ikke bare i grunnutdanningen, men også i etter- og videreutdanningen av lærere, og strukturen må legge til rette for utvikling av samarbeidet mellom skoleeier og lærerutdanningen.

Utdanningsdirektoratet er opptatt av at man må sikre tilgang på godt kvalifiserte lærere i alle landsdeler. Dette handler blant annet om å rekruttere dyktige og motiverte studenter, tilby studentene en relevant og god utdanning og å sikre gode betingelser for videre kompetanseutvikling mens man er i læreryrket. Både kvalitet og tilgjengelighet til høyere utdanning er viktig for å oppnå dette.

Vi viser til at utvalget vurderer det slik at flercampusmodellen og storhøyskolemodellen legger til rette for økt kvalitet i de korte profesjonsutdanningene gjennom en intern arbeidsdeling og samling av fagmiljøer, noe direktoratet mener må være et av målene uansett hvilken modell som blir valgt. Det at forslaget omfatter alle de statlige universitetene og høyskolene, og dermed alle de statlige lærerutdanningsinstitusjonene, kan gi et felles nasjonalt løft. Ved en eventuell prosesstilnærming, slik utvalget beskriver i forslaget sitt, kan det imidlertid etter direktoratets oppfatning være hensiktsmessig å vurdere en *viss statlig styring også underveis i prosessen*. Dette for å ivareta felles nasjonale ønsker og sikre et best mulig resultat for alle parter.

Statlige høyskoler rekrutterer studenter hovedsakelig regionalt fra eget fylke og nabofylker. Ved etablering av ny institusjonsstruktur i høyere utdanning, er det viktig at en eventuell sentralisering ikke samtidig medfører redusert rekruttering til lærerutdanningene eller en rekruttering som ikke dekker framtidig behov for lærere i alle landsdeler. Dette må følges opp i det videre arbeidet.

Utvalget er opptatt av kvaliteten i blant annet grunnutdanningen av lærere. Direktoratet vil bemerke at også etter- og videreutdanningen av lærere, må være relevant, av høy kvalitet og praksisnær. Dette vil være av stor betydning for nytteverdien av et systematisk arbeid med etter- og videreutdanning.

Videre må det legges til rette for å utvikle samarbeidet mellom skoleeier og lærerutdanning. Det store antall grunn- og videregående skoler er en utfordring dersom lærerutdanningene skal kunne være gode støttespillere for mange av skolene. En eventuell redusert tilgjengelighet av lærerutdanningene som kan være en konsekvens av utvalgets forslag, kan gjøre denne utfordringen enda større. Det bør i så tilfelle legges til rette for å etablere samarbeidsformer som kan kompensere for den reduserte tilgjengeligheten.

Kap 9 En styrket forskerutdanning

- Forskerutdanning i Norge skal normalt skje innenfor strukturerte opplegg som oppfyller visse minstekrav med hensyn til blant annet studenter, antall veiledere, krav til kurstilbud og seminarvirksomhet(...) Nye ph.d.-programmer med utspring i små miljøer uten tradisjon for forskerutdanning må ha som krav at de knyttes til tverrinstitusjonelle forskerskoler eller tilsvarende strukturer(...) Forskerskoler som er etablert i nettverk og som går på tvers av flere miljøer og institusjoner, bør organiseres med bakgrunn i forpliktende avtaler og koordinerende organer(...).*

Utdanningsdirektoratet støtter utvalgets forslag om satsing på forskerskoler. Direktoratet erfarer at det er blitt tyngre å rekruttere kompetente forskere/forskermiljøer til oppdrag innen utdanningsforskning. Kompetanse i praksisrettet forskning vurderes som lavt prioritert på institusjonsnivå.

En strukturert og styrket forskerutdanning og nasjonale, institusjonelle og tverrinstitusjonelle forskerskoler kan, som utvalget sier, få positiv betydning når det gjelder økende rekrutteringsutfordringer i mange fag og utdanninger. Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet har ansvar for at kunnskapsgrunnlaget for politikktutforming og utvikling innenfor grunnopplæringen er forskningsbasert og har høy faglig kvalitet. Utdanningsdirektoratet støtter en utvikling som sikrer en utdanning av forskere og forskningsteam med høy teoretisk, forskningsmetodisk og faglig kompetanse. Forskerskoler bør også knyttes til læresteder med profesjonsutdanninger.

Kap 12 Dimensjonering, arbeidsdeling og ansvar for små og utsatte fag

Videregående opplæring har avgjørende betydning når det gjelder riktig dimensjonering av høyere utdanning. Direktoratet mener det på overordnet nasjonalt nivå må være en *samordning av dimensjoneringen innenfor videregående opplæring og høyere utdanning*, også når det gjelder små og utsatte fag i videregående opplæring. Det er et nasjonalt anliggende at det blir gitt opplæring på videregående nivå etter alle læreplaner av kompetente lærere og instruktører. Det er en oppgave for høyere utdanning å forsyne videregående opplæring med kvalifiserte lærere til alle fag.

Norge har store utfordringer knyttet til å opprettholde og videreutvikle yrkesfaglig kompetanse, både i dybde og bredde. Utfordringen er omfattende og mangefasettert. Høyere utdanning har en viktig rolle når det gjelder å utvikle kunnskap og studietilbud som ikke finnes i dag for å sikre praksisbasert spiss- og breddekompetanse ut over fag- og svennebrev innenfor ulike fagfelt. OECD har pekt på at fagskoleutdanningene bør ses i sammenheng med utdanningstilbudet innen høyere utdanning, for å få en mer samlet tilnærming til utdanninger etter videregående opplæring. Studier gjennomført av The European Center for the Development of Vocational Training (Cedefop) viser også at det innen flere bransjer i framtiden vil være behov for arbeidskraft med høyere utdanning for å løse arbeidsoppgaver som tidligere ble utført av ansatte med utdanning på fagarbeidernivå. Selv om noen av fagskoleutdanningene til en viss grad vil kunne fylle dette behovet, vil studier ved høyskoler og universitet for flere fag være mer relevant for en videre utvikling av spesialkompetanse innen yrkesfagene. Direktoratet savner derfor også en omtale av den såkalte *Y-veien* til høyere utdanning, og foreslår at man i det videre arbeidet ser nærmere på hvordan denne kan videreutvikles.

Kap 14 Styrking av profesjonsutdanningene i høyskolene

- *Utvalget konstaterer at det er behov for å styrke studiekvaliteten i flere av de korte profesjonsutdanningene slik at studenter møter sterkere og klarere forventninger og må nedlegge mer arbeid for å kunne gjennomføre studiet. Utvalget ber de enkelte institusjonene og de faglige rådsorganene under Universitets- og høyskolerådet ta initiativ til dette.*

Utdanningsdirektoratet slutter seg til at institusjonene og NRLU bør ta initiativ til å styrke studiekvaliteten, men mener det forutsetter styrking av ledelsen i lærerutdanningene. Arbeidet med utvikling av studiekvalitet bør omfatte alle lærerutdanninger, både de som tilbys på høyskolene og ved universitetene, og arbeidet bør følges opp med jevnlige evalueringer.

Utdanningsdirektoratet deler utvalgets bekymring for studiekvaliteten i allmennlærerutdanningen. Læreryrkets status er tjent med at studentene i studiet møter høye forventninger og god studiekvalitet. Dette er av betydning for utvikling av lærerstudentenes kompetanse og derfor for kvaliteten i grunnopplæringen. God studiekvalitet skapes blant annet gjennom styrket innsats i fagstudier og praksis fra studentene sin side, og tydeligere forventninger fra institusjonene til studentenes samlede studieinnsats. Studiekvalitet dreier seg også om vektlegging av praksis og forskningsforankring som ledd i utdanningen.

Så langt Utdanningsdirektoratet kan se, vil det være hensiktsmessig å be institusjonene og rådsorganene om å ta initiativ til å styrke studiekvaliteten i lærerutdanningene. Dette forutsetter imidlertid en sterk og tydelig ledelse ved den enkelte institusjon, og Utdanningsdirektoratet mener at man fra nasjonalt hold bør tas initiativ for å styrke ledelsesfunksjonene i lærerutdanningene.

Arbeidet med å styrke studiekvaliteten bør følges opp med jevnlige evalueringer initiert av nasjonale myndigheter.

- *Utvalget konstaterer videre at det i flere av de korte profesjonsutdanningene er behov for tiltak for å heve kvaliteten i praksisperiodene. Praksisopplæringen bør i større grad enn nå sidestilles med opplæringen ved utdanningsinstitusjonene som kvalifiseringsarena, og ansvarsdelingen mellom institusjon og praksisfelt bør gjennomgås. Utvalget foreslår at det gjennomføres forsøk og evalueringer med sikte på å få kunnskap om gode løsninger som kan gjenbrukes både innenfor og på tvers av de aktuelle fagområdene.*

Utdanningsdirektoratet slutter seg til forslaget om en gjennomgang av ansvars- og rollefordelingen mellom lærerutdanning og skoleeier, men mener arbeidet må omfatte både grunn-, etter- og videreutdanning med tanke på å etablere et helhetlig system for lærerkvalifisering.

En av hovedutfordringene i lærerutdanningen er å få til en god sammenheng mellom pedagogikk, fag, fagdidaktikk og praksis i all undervisning studentene tilbys, både på campus og i praksisfeltet. Eventuelle tiltak for å heve kvaliteten bør omfatte alle typer lærerutdanninger. Videre bør tiltakene ikke begrenses til kun å omfatte studentenes tradisjonelle praksisperioder, men *praksisdimensjonen i hele utdanningen*. Også i etter- og videreutdanningen av lærere er både praksisfeltet og utdanningsinstitusjonene viktige, men ulike kvalifiseringsarenaer for lærere. Tiltakene bør derfor innrettes slik at de kan gi kunnskap om og erfaring med gode løsninger både når det gjelder grunn-, etter- og videreutdanning.

Direktoratet er positiv til forslaget om iverksetting av forsøk og evalueringer, men mener at antall tiltak bør være begrenset og så langt som mulig knyttes til allerede iverksatte tiltak som for eksempel:

- Veiledning av nyutdannede lærere
- Utvikling av samarbeidsformer mellom lærerutdanning og skole-/barnehageeier
- Praksis som integrerende element i lærerutdanningen
- Forsøk med en mer skolebasert allmennlærerutdanning
- Forsøk med ungdomsskolelærerutdanning

Skoleeier har i følge Opplæringsloven ansvar for kompetanseutvikling av egne ansatte. Lærerutdanningsinstitusjonen har ansvar for grunnutdanningen av lærere. En god praksisforankret opplæring, enten det gjelder grunnutdanning eller videreutdanning, krever etter direktoratets oppfatning et strukturert, koordinert og godt forankret samarbeid mellom lærerutdanning, skoleeier og skole eller lærebedrift. *Utdanningsdirektoratet mener det bør etableres et varig og forutsigbart system for kvalifisering av lærere, som sikrer en god sammenheng mellom grunn-*

utdanningen av lærere, overgangen mellom utdanning og yrke og etter- og videreutdanningen av lærere.

En tydeligere ansvars- og rollefordeling mellom lærerutdanning og skoleeier vil kunne legge forholdene bedre til rette for dette. Lærerutdanningene må gjennom samarbeid med skoleeiere, skoler og lærebedrifter sikre en god kvalitet i etter- og videreutdanningstilbudene. Skoleeier må på samme måte bidra til at grunnutdanningen oppleves relevant og praksisnær for den enkelte student. Ved å formalisere samarbeidet, for eksempel gjennom partnerskap, og eventuelt styrke skoleeiers ansvar når det gjelder praksisdimensjonen i grunnutdanningen av lærere, vil man kunne oppnå større likeverd mellom skoleeier og lærerutdanning.

- Utvalget viser til at det er behov for å styrke den formelle kompetansen i personalet i de korte profesjonsutdanningene, og foreslår at Kunnskapsdepartementet tar initiativ til et program for kompetanseheving med et omfang på 50-100 millioner kr. årlig i fem år. Midlene bør konsentreres til et utvalg fagmiljøer og institusjoner som til sammen dekker hele landet.*

Utdanningsdirektoratet støtter forslaget om kompetansehevingsprogram for lærerutdannere, forutsatt at økt profesjonskunnskap blir et mål for programmet og at kompetansehevingen foregår i samarbeid med praksisfelt og studenter.

Utdanningsdirektoratet mener *profesjonsrelevans, yrkesutøvelse og grunnopplæringens behov* bør være fokus i lærerutdanningen. Faglig trygghet er viktig, men høy faglig kunnskap *alene* vil ikke være tilstrekkelig i en lærerutdanning. Faglighet bør i denne sammenheng forstås i et utvidet perspektiv og knyttes opp mot de sammensatte utfordringene som gjelder for læreryrket som profesjon. Læreryrket krever på den ene siden god faglig kunnskap og evne til å reflektere over og formidle relevant kunnskap, og på den andre siden forståelse for de sosiale, kulturelle og pedagogiske aspektene ved yrket. *Utdanningen må kvalifisere til en slik sammensatt lærerrolle.*

Direktoratet mener at lærerutdanningene bør sikre at nyutdannede lærere er godt kvalifisert til å møte utfordringene de vil møte etter endt utdanning. Forskningen utdanningen bygger på, må være relevant for skole, arbeidsliv og samfunn som er i konstant utvikling. En satsing på kompetanseheving for de ansatte i lærerutdanningen bør etter direktoratets oppfatning ta sikte på å heve lærerutdanningenes samlede profesjonskompetanse, og knyttes til utvikling av ny faglig kunnskap og til didaktisk og pedagogisk kunnskap om praksis og profesjonen. Det må stimuleres til at FoU-innsatsen rettes inn mot den didaktiske koblingen mellom teori og praksis. For å sikre dette bør det være en forutsetning at kompetansehevingen foregår i et samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjon, praksisfelt og studenter. Et slikt samarbeid kan dessuten bidra til at fokus holdes på *hele* lærerutdanningen, dvs både grunn-, etter- og videreutdanning av lærere.

Det bør vurderes hva slags rolle Utdanningsdirektoratet bør ha i et eventuelt program for kompetanseheving i lærerutdanningen.

- I tråd med vekten på faglig autonomi i Kvalitetsreformen mener utvalget at det skal sterke grunner til for at samfunnet skal gripe direkte inn og regulere innholdet i en utdanning. Bruken av nasjonale rammeplaner bør derfor avskaffes, eventuelt reduseres til et minimum. Nødvendig koordinering kan i stedet skje gjennom de faglige rådsorganene under Universitets- og høyskolerådet. Kompetansekrav for de aktuelle yrkene bør fastsettes i yrkesfeltet der kandidatene skal arbeide, og må være på plass før rammeplanene avvikles. Deretter vil det være opp til fagmiljøene ved hver institusjon å vurdere hvordan kravene best kan oppfylles.*

Utdanningsdirektoratet mener det er formålstjenlig med en viss statlig styring gjennom nasjonale rammeplaner, men at detaljeringsgraden på planene kan diskuteres. Direktoratet er positiv til å se nærmere på hvordan en ordning med sterkere fastsetting av kompetansekrav hos avtakersiden vil kunne fungere ved siden av noe mindre detaljerte rammeplaner.

Kvaliteten i grunnopplæringen berører en rekke interessenter i samfunnet, og staten har et ansvar for å ivareta fellesskapets behov. Gjennom nasjonale rammeplaner for lærerutdanningen kan man fra nasjonalt hold sikre en viss likhet og minstekvalitet gjennom noen grunnleggende felles nasjonale standarder.

Nasjonal *koordinering* av innholdet i lærerutdanningene kan som utvalget nevner, foregå gjennom rådsorganer. Utdanningsdirektoratet mener likevel det vil være formålstjenlig med en viss statlig styring som grunnlag for en slik koordinering av lærerutdanningene. Det er for tiden stor debatt om kvaliteten i lærerutdanningene. Direktoratet mener staten må bruke de styringsvirkemidlene man har og en avvikling av nasjonale styringsvirkemidler vil være lite hensiktsmessig i en slik situasjon. Direktoratet følger argumentasjonen til utvalget om at akademisk frihet og institusjonell autonomi er viktig, men mener det må veies opp mot behovet for nasjonal styring. En avvikling av felles rammeplaner vil dessuten ikke nødvendigvis medføre høyere kvalitet i utdanningene, men snarere kunne medføre større forskjeller og fare for lavere kvalitet noen steder.

Når det gjelder rammeplanenes detaljeringsgrad, bør imidlertid denne drøftes. I følge utvalget varierer det hvordan høyskolene følger opp rammeplanene i sine lokale fagplaner. Direktoratet er enig med utvalget i at kvaliteten i lærerutdanningen også påvirkes av andre faktorer enn rammeplanene, men kan ikke se at dette bør være et argument for å avskaffe rammeplanene fullstendig. Institusjonenes faglige og institusjonelle autonomi er som utvalget påpeker, viktig for å oppnå sterke fagmiljøer. Det er derfor viktig at rammeplanene ikke blir for detaljerte og dermed bidrar til å redusere den faglige friheten universitetene og høyskolene skal ha, men fokuserer på noen overordnede politiske og nasjonale føringer som man mener skal være felles retningslinjer for lærerutdanningene.

Lærerrollen er sammensatt. I og med lærernes samfunnsmandat er det direktoratets oppfatning at staten bør ha et avgjørende ansvar for å fastsette kompetansekravene til lærere, men at profesjonen selv også bør bli hørt. Direktoratet stiller seg positiv til at man ser nærmere på hvordan en ordning med sterkere fastsetting av kompetansekrav hos avtakersiden vil kunne fungere ved siden av noe mindre detaljerte rammeplaner.

Kap 16 Universitetenes og høyskolenes regionale betydning

Det er positivt at utvalget er opptatt av universitetenes og høyskolenes regionale betydning. Som nevnt tidligere er Utdanningsdirektoratet opptatt av at man må sikre tilgang på godt kvalifiserte lærere i alle landsdeler. *Ikke minst gjelder dette antallet høgskoler med høy yrkespedagogisk kompetanse, som er en sentral faktor for å dekke behovet for yrkesfaglærere for ulike fag over hele landet.* Utdanning av yrkesfaglærere tilbys både som treårig yrkesfaglærerutdanningen ved høyskolene i tillegg til praktisk pedagogiske utdanning innen yrkesfag (PPUY). PPUY rekrutterer i hovedsak voksne fagarbeidere og yrkesutøvere med profesjonsutdanning på bachelornivå og med flere års yrkeserfaring. Utdanningen dekker det lokale behovet for yrkesfaglærere og omfanget varierer derfor i stor grad fra region til region. En yrkesfaglærerutdanning som sikrer god tilgang på godt kvalifiserte yrkesfaglærere, er en sentral faktor for å sikre utdanning av fagpersonell i et konkurransedyktig arbeidsmarked. Etterspørselen av kvalifisert arbeidskraft i arbeidsmarkedet varierer både i "tid og rom", noe som krever høy beredskap og raske omstillinger, også når det gjelder utdanning av yrkesfaglærere.

Kap 18 Etniske minoriteters deltakelse i høyere utdanning

Det er viktig at sentrale myndigheter er opptatt av etniske minoritetsgruppers rekruttering til og gjennomføring av høyere utdanning, og ikke minst overgangen mellom utdanning og yrke. Dette henger også sammen med valg og gjennomføring i videregående opplæring. Grunnlaget for å lykkes legges tidlig i grunnopplæringen, og norskopplæring er vesentlig.

Studenter og ansatte fra etniske minoritetsgrupper har en språklig og kulturell kompetanse som kunne utnyttes bedre i internasjonaliseringen av høyere utdanning. Utdanningsdirektoratet mener UH-sektoren har et stort ansvar for å legge til rette for utdanningsløp som sikrer at studenter fra de etniske minoritetsgruppene får en utdanning som tar hensyn til deres bakgrunn, og som gjennom det sikrer en bredere språklig og kulturell kompetanse blant lærerne i norsk skole.

- *Utvalget foreslår at: (...)Departementet etablerer et stipendprogram for økt rekruttering av etniske minoriteter på fagfelt der det er svak rekruttering. Utvalget er spesielt opptatt av at lærerutdanningen styrker rekrutteringen slik at minoritetsetnisk ungdom i større grad møter folk med samme etniske bakgrunn og får rollemodeller i utdanningssituasjonen. Stipendordningene for morsmålslærere til å kunne ta full utdanning bør bygges ut.*

I utredningen nevnes etiske og holdningsmessige utfordringer blant annet som følge av et mer flerkulturelt samfunn. Direktoratet er opptatt av behovet for en styrket kompetanse i alle typer lærerutdanning, for å sikre at skolen blir i stand til å yte likeverdig opplæringstilbud overfor elever med ulik bakgrunn. Det anbefales å gå videre på en konsekvensutredning av forslaget om stipendprogram for rekruttering.

Stipendordningen for minoritetsspråklige lærere som direktoratet har forvaltet, er ikke evaluert. Erfaringer fra ordningen viser at tett oppfølging fra den enkelte skoleeier er en forutsetning for å lykkes med ordningen. Ved en eventuell videreføring må dette vektlegges. Tilbakemeldinger direktoratet får fra kommunene, tyder på at ordningen har virket positivt og medført at mange har fått anledning til å heve sin formelle kompetanse slik at de får godkjent lærerutdanning.

Kap 19 Situasjonen for funksjonshemmede i høyere utdanning

Styrking av karriereveiledning og veilednings- og rådgivningstjenesten ved de høyere utdanningsinstitusjonene bør etter direktoratets oppfatning ses i sammenheng med styrkingen av rådgivningen som skal skje i videregående opplæring. Elever med nedsatt funksjonsevne bør få en kvalitativ god karriereveiledning før de eventuelt velger en høyere utdanning, og gjør et retnings-/profesjonsvalg. For å få en lettere overgang fra videregående opplæring til høyere utdanning bør veiledningen også følges opp på mottakende universitet eller høyskole så tidlig som mulig.

Det er fortsatt en del å gå på når det gjelder å harmonisere regelverket for grunnopplæringen og høyere utdanning med tanke på å lette overgangen mellom videregående opplæring og høyere utdanning for elever med nedsatt funksjonsevne. Utvalget legger ansvaret på den enkelte institusjon, som ikke kan gjøre noe med lovverket. Det bør vurderes om ikke sentrale myndigheter også bør ta et initiativ her.

Med vennlig hilsen

Petter Skarheim
direktør

Dag Johnsen
divisjonsdirektør